

Gemeenteraadsverkiezingen
Groningen, 18 Maart 2026

Dossier Kunst, Deel 4: 15 vragen over politiek, kunst en cultuur

Als groep hebben wij vragen verzameld die momenteel spelen in het Groningse kunstenveld, en deze gestuurd naar PvdD, GLPvdA, SP, PvhN, Stadspartij, Volt, D66, CDA en D66. Dit boekje verzamelt de reacties die wij hebben ontvangen van PvdD, GLPvdA, PvhN, Stadspartij en CDA.

Samengesteld door
Noord NL Kunstmeenten

Municipal Elections
Groningen, 18 March 2026

Arts Dossier, Part 4: 15 questions about politics, art and culture

As a group, we have compiled questions that are currently relevant in the Groningen arts field and sent them to PvdD, GLPvdA, SP, PvhN, Stadspartij, Volt, D66, CDA and D66. This booklet compiles the responses* we received from the parties PvdD, GLPvdA, PvhN, Stadspartij and CDA.

*The responses were sent in Dutch and translated with DeepL.

Compiled by
North NL Art Commons

1. Wat is uw visie op kunst? Kan kunst bestaan binnen een kapitalistisch systeem, en zo ja, wat zijn daar de voorwaarden voor?

PvdD

Ja. Kunst moet kunnen schuren, ontregelen en bekritisseren. Het zet aan tot reflectie, maakt emoties los, ontroert en ontregelt. Daarmee is kunst een fundament voor een vrije democratie en een rechtvaardige samenleving. Alhoewel kunst niet volledig vrij kan bestaan binnen het huidige kapitalistische systeem, is het cruciaal voor de hoognodige systeemverandering daarvan. Met maatschappijkritiek kan kunst een spiegel voorhouden, machtsstructuren bekritisseren en is het een krachtig middel van verzet.

Partij voor de Dieren wil dat kunst de ruimte krijgt om vernieuwend en kritisch te zijn, met een eerlijke beloning voor makers. Het is daarom niet alleen nodig om de budgetten voor kunst en cultuur structureel te verhogen, maar ook kritisch te kijken naar hoe die budgetten worden ingezet. Partij voor de Dieren wil ervoor waken dat budget vooral besteed wordt aan grote en dure instellingen en panden. Er is juist meer geld nodig voor de ondersteuning van (kleine) makers en laagdrempelige cultuur in de wijken. We willen investeren in nieuwe creatieve broedplaatsen, en degene die er al zijn (zoals de biotoop) beschermen. Kunst uit het koloniale verleden wordt verwijderd of voorzien van voorlichting, en het erfgoed van migranten moet worden beschermd.

Iedereen moet kunnen deelnemen aan kunst en cultuur. Als gemeente moeten we dit stimuleren. Dit doen we in het bijzonder onder doelgroepen die hiervan weinig gebruik (kunnen) maken, onder wie (kinderen van) mensen met een laag inkomen en mensen met een beperking of chronische ziekte.

PvhN

Kunst en cultuur geeft betekenis aan die plekken. Het helpt mensen zich thuis te voelen, zich te uiten en elkaar te begrijpen. Dat geldt voor grote instellingen, maar net zo goed voor kleine initiatieven dicht bij huis.

Ja zeker maar kunst en cultuur staat wel onder druk. Kosten stijgen, ruimte is schaars en subsidies zijn vaak onzeker. De Partij vóór het Noorden kiest daarom voor cultuur als basisvoorziening. Niet alles kan overal, maar wat werkt en betekenis heeft, verdient bescherming en duidelijkheid. Zo houden we belangrijke plekken behouden, activiteiten betaalbaar en kunst en cultuur toegankelijk voor iedereen.

GLPvdA

Cultuur zijn de objecten en gebeurtenissen die onze samenleving vormen. Denk aan ons erfgoed, diverse artefacten, kunstwerken en kunstevenementen. Maar cultuur zijn ook de handelingen die we uitvoeren en waar we waarde aan hechten in onze samenleving. Dit maakt cultuur inherent een sociaal, levend en vergankelijk gegeven waar we samen betekenis aan geven. Wij mensen houden cultuur levend en divers. In vormgeving, interpretatie en betekenisgeving.

Kunst en cultuur moeten voor iedereen toegankelijk zijn en makers verdienen een eerlijke beloning. Want kunst- en culturele voorzieningen zijn geen privilege, maar een basisvoorziening voor een welvarende maatschappij. Zo willen we beleid uitdragen dat niet slechts gericht is op economische groei of directe instrumentalistische impact, maar juist beleid dat gericht is op het welzijn van onze inwoners. Want kunst en cultuur zijn geen maatschappelijke kostenpost, maar geven rijkdom aan iedereen.

Stadspartij

(geen antwoord)

CDA

Kunst maken en kunst beleven zijn een vorm van (zelf) expressie, beleving en verbinding en dragen bij aan gemeenschappelijke identiteit en begrip naar een ander. Voor het CDA staat de samenleving daarbij centraal: de makers, initiatiefnemers en verenigingen uit de samenleving dragen ook bij aan de versterking daarvan. De overheid moet daarbij wel koesteren en beschermen wat kwetsbaar is. Het CDA focust daarom op faciliteren van het kunstklimaat in de stad, denk aan voldoende betaalbare ruimte, geven van vertrouwen en verminderen van regeldruk en ondersteunen waar nodig en haalbaar.

1. What is your vision of art? Can art exist within a capitalist system, and if so, what are the conditions for this?

PvdD

Yes. Art must be able to provoke, disrupt and criticise. It encourages reflection, unleashes emotions, moves and disrupts. This makes art a foundation for a free democracy and a just society. Although art cannot exist completely freely within the current capitalist system, it is crucial for the much-needed systemic change. Through social criticism, art can hold up a mirror, criticise power structures and be a powerful means of resistance.

The Party for the Animals wants art to be given the space to be innovative and critical, with fair remuneration for creators. It is therefore not only necessary to structurally increase budgets for art and culture, but also to take a critical look at how those budgets are used. The Party for the Animals wants to ensure that budgets are not primarily spent on large and expensive institutions and buildings. On the contrary, more money is needed to support (small) makers and accessible culture in neighbourhoods. We want to invest in new creative broedplaatsen and protect those that already exist (such as the Biotoop). Art from the colonial past should be removed or accompanied by information, and the heritage of migrants must be protected.

Everyone should be able to participate in art and culture. As a municipality, we must encourage this. We do this in particular among target groups that make little use of it, including (children of) people on low incomes and people with disabilities or chronic illnesses.

PvdhN

Art and culture give meaning to these places. They help people feel at home, express themselves and understand each other. This applies to large institutions, but just as much to small initiatives close to home.

Yes, certainly, but art and culture are under pressure. Costs are rising, space is scarce and subsidies are often uncertain. The Party for the North therefore chooses culture as a basic provision. Not everything is possible everywhere, but what works and has meaning deserves protection and clarity. In this way, we preserve important places, keep activities affordable and make art and culture accessible to everyone.

GLPvdA

Culture consists of the objects and events that shape our society. Think of our heritage, various artefacts, works of art and art events. But culture also consists of the actions we perform and value in our society. This makes culture inherently a social, living and transient phenomenon to which we give meaning together. We humans keep culture alive and diverse. In design, interpretation and meaning.

Art and culture should be accessible to everyone, and creators deserve fair remuneration. Artistic and cultural facilities are not a privilege, but a basic provision for a prosperous society. We want to promote policies that are not solely focused on economic growth or direct instrumental impact, but rather policies that focus on the well-being of our residents. Art and culture are not a social cost, but rather a source of enrichment for everyone.

Stadspartij

(no response)

CDA

Creating and experiencing art are forms of (self-)expression, perception and connection, and contribute to a shared identity and understanding of others. For the CDA, society is central to this: creators, initiators and associations within society also contribute to strengthening it. The government must cherish and protect what is vulnerable. The CDA therefore focuses on facilitating the artistic climate in the city, for example by providing sufficient affordable space, instilling confidence, reducing regulatory pressure and providing support where necessary and feasible.

2. Experimentele kunstenaarsinitiatieven zijn vaak niet commercieel levensvatbaar, maar cruciaal voor het artistieke klimaat. Hoe gaat uw partij deze plekken ondersteunen, zeker wanneer ze niet binnen de standaardkaders van landelijke fondsen zoals het Mondriaan Fonds passen?

PvdD

Wij willen afstappen van de focus op winst. Voor experimentele kunstenaarsinitiatieven moet er ruimte zijn voor maatwerk en laagdrempelige (gemeentelijke) fondsen. Er moet bij subsidies meer gefocust worden op het ondersteunen van (kleine) experimentele kunstenaarsinitiatieven i.p.v. enkel grote instellingen.

PvhN

We willen meerjarige duidelijkheid bieden aan culturele en creatieve broedplaatsen en buurtgerichte locaties die aantoonbaar bijdragen aan de gemeenschap. Dat voorkomt het jaarlijks vechten om voortbestaan, waardoor het lastig is om te plannen voor de toekomst. Inwoners merken dit doordat vertrouwde plekken open blijven en programma's doorlopen.

GLPvdA

We zien dat een groot deel van de subsidies nu wordt toegekend aan gevestigde instellingen. We willen dat cultuursubsidies vanuit de gemeente toegankelijker en laagdrempeliger worden. Dit willen we door kortdurendere subsidies, projectsubsidies, en het instellen van een snelloket. Hier hebben we ook een motie voor aangenomen bij de bespreking van de afgelopen cultuurnota. Bovendien zouden we dit soort initiatieven in de nacht willen stimuleren door één aanspreekpunt in te stellen waar ze terecht kunnen met vragen over het vinden van een geschikte locatie en eisen voor vergunningen, isolatie en subsidies. Ten slotte zijn wij voorstander van een ambitieus broedplaatsenbeleid waarbij er genoeg ruimte is voor culturele initiatieven om te experimenteren tegen een betaalbare prijs.

Stadspartij

Juist initiatieven die niet binnen standaard landelijke kaders vallen, geven kleur aan de stad. Wij willen laagdrempelige gemeentelijke regelingen met minder bureaucratie en meer vertrouwen. Kleine subsidies, meerjarige zekerheid waar mogelijk en ruimte om te experimenteren zonder zware verantwoordingsdruk.

CDA

Experimentele initiatieven, instellingen, verenigingen en individuele makers hebben elkaar allemaal nodig voor een gezond kunstklimaat in de stad. Het CDA wil daarom meer balans in het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente tussen deze onderdelen. Wij denken dat betaalbare ruimte, voor maken en tentoonstellen hierbij cruciaal is. Hierbij willen we meer samenwerking bewerkstellingen binnen de gemeente. Het CDA wil, in gesprek, onderzoeken hoe we initiatieven meer ondersteuning kunnen bieden en faciliteren. Collectieven en makers die in Groningen onder druk staan is tegelijkertijd een signaal dat er landelijk gekeken moet worden naar de inrichting van het cultuur- en subsidiebeleid, waar wij als gemeente ook afhankelijk van zijn.

2. Experimental artists' initiatives are often not commercially viable, but they are crucial to the artistic climate. How will your party support these places, especially when they do not fit within the standard frameworks of national funds such as the Mondriaan Fund?

PvdD

We want to move away from the focus on profit. For experimental artist initiatives, there must be room for customisation and accessible (municipal) funds. Subsidies should focus more on supporting (small) experimental artist initiatives rather than just large institutions.

PvdhN

We want to offer long-term clarity to cultural and creative broedplaatsen and neighbourhood-oriented locations that demonstrably contribute to the community. This prevents the annual struggle for survival, which makes it difficult to plan for the future. Residents notice this because familiar places remain open and programmes continue.

GLPvdA

We see that a large proportion of subsidies are currently awarded to established institutions. We want cultural subsidies from the municipality to become more accessible and easier to obtain. We want to achieve this through shorter-term subsidies, project subsidies and the establishment of a fast-track service. We also adopted a motion to this effect during the discussion of the recent culture policy document. In addition, we would like to encourage these kinds of initiatives at night by setting up a single point of contact where they can go with questions about finding a suitable location and requirements for permits, insulation, and subsidies. Finally, we are in favour of an ambitious breeding ground policy that provides enough space for cultural initiatives to experiment at an affordable price.

Stadspartij

It is precisely initiatives that do not fall within standard national frameworks that add color to the city. We want accessible municipal regulations with less bureaucracy and more trust. Small subsidies, long-term security where possible, and room to experiment without heavy accountability pressures.

CDA

Experimental initiatives, institutions, associations and individual creators all need each other to create a healthy artistic climate in the city. The CDA therefore wants to see more balance between these elements in the municipality's arts and culture policy. We believe that affordable space for creating and exhibiting is crucial in this regard. We want to achieve more cooperation within the municipality. The CDA wants to explore, through dialogue, how we can offer more support and facilitate initiatives. The fact that collectives and creators in Groningen are under pressure is also a signal that the structure of cultural and subsidy policy, on which we as a municipality also depend, needs to be reviewed at the national level.

3. Gentrificatie drijft kunstenaarsinitiatieven naar de randen van de stad. Wat gaat uw partij doen om te garanderen dat er ruimte blijft voor artistieke productie en presentatie midden in de stad, in het Groningse centrum? En hoe stimuleert u initiatieven die kunst publiekelijk toegankelijk maken en onderdeel maken van het dagelijks leven van alle Groningers?

PvdD

Gentrificatie is een gevolg van politieke keuzes. Wij willen weer regie nemen over onze publieke ruimte, en zorgen voor voldoende ruimte voor kunstenaarsinitiatieven in het centrum en de wijken. Dit vraagt om een actief grond- en vastgoedbeleid waarin de gemeente panden aankoopt en goedkoop voor gebruik aanbiedt, en daarnaast cultuur verankerd in bestemmingsplannen. Bestaande kunst in de publieke ruimte wordt op een creatieve wijze beter onder de aandacht gebracht van inwoners, bijvoorbeeld door podcastwandelingen of apps. Voor nieuwe projecten komen er laagdrempelige subsidies, en helpen we makers bij het aanvragen van nieuwe of reeds bestaande subsidies.

PvhN

We willen dat er een duurzame oplossing komt voor de ateliers in het centrum. De gemeente benut leegstaand vastgoed waar dat juridisch en financieel kan. Daarbij houden we rekening met het behoud van talent: afgestudeerde makers van lokale kunst-, design- en muziekopleidingen moeten zich in Groningen kunnen blijven ontwikkelen. We zullen dit onderwerp met enige regelmaat agenderen in de gemeenteraad.

GLPvdA

Wij investeren ruimschoots in cultuur in de binnenstad. Voorbeelden daarvan zijn de Kunstwerf, het Groninger Museum, Het museum aan de A, Forum en ook de nieuwe popzaal bij het station, VRIJDAG, Grand Theatre. Om kunst onderdeel te maken van het dagelijks leven van alle Groningers willen we juist ook investeren in de wijken. Bijvoorbeeld via cultuurcoaches en de Wijk de Wereld. Kunst en cultuur moet voor iedereen dichtbij zijn, dus juist lokaal. We verzetten ons ook tegen gentrificatie door plekken als de Biotoop zoveel mogelijk te behouden.

Wij zijn voorstanders van een ambitieus broedplaatsenbeleid waarbij er genoeg ruimte is voor culturele initiatieven om te experimenteren. Hierbij willen we proactief op zoek naar locaties waar dit mogelijk is en kijken naar zowel tijdelijke als nieuwe locaties. Tenslotte zetten we ons in voor het behoud van atelierruimte in de binnenstad.

Stadspartij

Kunst hoort niet alleen aan de randen. Bij gebiedsontwikkeling moet structureel ruimte worden gereserveerd voor ateliers en presentatieplekken, ook in het centrum. Kunst in de openbare ruimte, tijdelijke invullingen van leegstand en samenwerking met ondernemers maken kunst zichtbaar in het dagelijks leven.

CDA

Het CDA zet zich in voor behoud van de vrije en creatieve ruimte. We willen niet dat de gemeentefuncties 'over doet' of uit handen neemt die initiatieven zelf hebben opgebouwd, zoals bij de Biotoop dreigt te gebeuren. Het CDA is al heel lang voorstander van het 'right to challenge', waarbij inwoners voorstellen indienen om bepaalde taken van de gemeente over te nemen als zij denken dit beter of efficiënter te kunnen en dan ook ondersteund worden. Dit concept kunnen we ook verkennen voor kunstenaarsinitiatieven. Kunstininitiatieven vonden met de gemeenschap en verspreid door buurten en dorpen en scholen dragen bij aan toegankelijkheid. Daarnaast willen we kunst- en cultuurverenigingen versterken

3. Gentrification is driving artists' initiatives to the outskirts of the city. What will your party do to ensure that there remains space for artistic production and presentation in the city centre, in the heart of Groningen? And how will you encourage initiatives that make art publicly accessible and part of the daily lives of all Groningen residents?

PvdD

Gentrification is a consequence of political choices. We want to regain control of our public space and ensure sufficient space for artists' initiatives in the city centre and neighbourhoods. This requires an active land and property policy in which the municipality purchases buildings and offers them for use at low cost, as well as embedding culture in zoning plans. Existing art in public spaces will be brought to the attention of residents in creative ways, for example through podcast walks or apps. Accessible subsidies will be made available for new projects, and we will help creators apply for new or existing subsidies.

PvhN

We want a sustainable solution for the studios in the city centre. The municipality will utilise vacant real estate where legally and financially possible. In doing so, we will take into account the retention of talent: graduates of local art, design and music programmes must be able to continue to develop in Groningen. We will regularly put this topic on the agenda of the city council.

GLPvdA

We invest generously in culture in the city centre. Examples include the Kunstwerf, the Groninger Museum, Het museum aan de A, Forum and also the new pop venue near the station, VRIJDAG, Grand Theatre. To make art part of the daily lives of all Groningen residents, we also want to invest in the neighbourhoods. For example, through culture coaches and the Wijk de Wereld (Neighbourhood the World) initiative. Art and culture should be accessible to everyone, so it should be local. We also oppose gentrification by preserving places like the Biotoop as much as possible. We are in favour of an ambitious breeding ground policy that provides sufficient space for cultural initiatives to experiment. We want to proactively seek out locations where this is possible and look at both temporary and new locations. Finally, we are committed to preserving studio space in the city centre.

Stadspartij

Art does not belong only on the fringes. In area development, space must be structurally reserved for studios and presentation venues, including in the city center. Art in public spaces, temporary use of vacant buildings, and collaboration with entrepreneurs make art visible in everyday life.

CDA

The CDA is committed to preserving freedom and creativity. We do not want the municipality to "take over" or take away initiatives that have been built up by the initiatives themselves, as is threatening to happen with the Biotoop. The CDA has long been an advocate of the "right to challenge", whereby residents submit proposals to take over certain municipal tasks if they believe they can do so better or more efficiently and are then supported in doing so. We can also explore this concept for artists' initiatives. Art initiatives found within the community and spread across neighbourhoods, villages and schools contribute to accessibility. In addition, we want to strengthen art and culture associations.

4. Hoe gaat uw partij zorgen voor een solide en rechtvaardig broedplaatsenbeleid dat bestaanszekerheid biedt aan kunstenaars? We zijn specifiek benieuwd naar uw plannen voor kwetsbare plekken zoals Trav12, Biotoop en het Suikerunieterrein.

PvdD

Wij willen creatieve broedplaatsen en culturele rafelranden beschermen in de strijd om onze schaarse publieke ruimte. Plekken zoals Trav12, Biotoop en het Suikerunieterrein zijn cruciaal voor een bloeiend Groningen en ontzettend kostbaar. Het zijn plekken waarin alle stromingen uit de stad samen kunnen komen om te fungeren als een plek van verbinding, en waarin echte pioniers aan het werk zijn op het gebied van duurzame evenementen. Wij willen zulke creatieve broedplaatsen dan ook een permanente en betaalbare plek in de stad geven zodat deze plekken niet steeds afhankelijk zijn van korte contracten. Kunstenaars bieden we zo, o.a. in combinatie met laagdrempelige subsidies, bestaanszekerheid.

PvhN

We zorgen voor voldoende en betaalbare werkruimte voor kunstenaars en makers. Groningen kampt nu met een groot tekort aan creatieve broedplaatsen en ateliers, terwijl bestaande plekken zoals, de Biotoop en de Travertijnstraat onzeker zijn of onderhoud en verduurzaming nodig hebben. Wij willen dat deze plekken een duurzaam behouden blijven en dat ze ook in de plannen mee worden genomen. Plekken blijven betaalbaar voor starters en waar mogelijk stimuleren we systemen waarin makers zelf bijdragen aan het

beheer van hun werkruimte. We zullen dit onderwerp met enige regelmaat agenderen in de gemeenteraad.

GLPvdA

Momenteel is tijdelijkheid de algemene richtlijn, op basis van leegstand. Maar wij pleiten ook voor zekerheid en daarom zijn we voorstander van het onderzoeken naar mogelijkheden voor permanente broedplaatsen. Onderdeel van deze broedplaatsen zijn ook kleine podia voor 50 à 100 bezoekers. Ook zorgen we dat na 2030 de culturele functie van het Suikerterrein behouden blijft. Naast de huidige poppodia is er ook een sterke behoefte aan een profilerende nachtclub met podium en broedplaatsfuncties. De Biotoop in Haren is sinds 2023 eigendom van de gemeente. We gaan op ons initiatief samen met alle betrokkenen werken aan zoveel mogelijk behoud van de Biotoop. Het is een perfect voorbeeld van hoe uniek en waardevol dit soort creatieve oases kunnen zijn voor de samenleving.

Stadspartij

Wij zijn uitgesproken vóór broedplaatsen. Ze moeten betaalbaar en stabiel zijn. Geen kortlopende onzekerheid maar heldere afspraken over huur, looptijd en ontwikkelruimte. Doorstroom mag, maar niet als doel op zich. Plekken als Biotoop en Suikerzijde zijn waardevolle ecosystemen die bescherming verdienen.

CDA

Broedplaatsen vormen een substantieel deel van de culturele, maar ook de sociaal-maatschappelijke sector in Groningen, in werkplekken, kruisbestuiving, samenwerken, verenigingen en tentoonstellen/optreden. Het CDA ziet hier kansen voor win-winsituaties. Broedplaatsen geven namelijk deels invulling aan gemeentelijke kunst/cultuurtaken en gemeenschapsversterking. Die erkenning brengt ook een verantwoordelijkheid mee voor de gemeente om in gesprek te gaan over wat er nodig is om in tijden van schaarse ruimte en gemeentefinanciën die onder druk staan deze plekken te behouden. Vertrouwen richting broedplaatsen en hun eigen kunnen staat hierin centraal. Het CDA heeft hiervoor gepleit bij de Biotoop. Wij willen dit voor andere broedplaatsen ook onderzoeken, maar beseffen dat deze situaties anders in elkaar zitten. Dit is echter niet zwart wit en de uitdaging is om zoveel mogelijk te behouden in balans met bijvoorbeeld de woningnood en renoveren van gebouwen. Dit gesprek willen wij graag aan en samen met broedplaatsen oppakken!

4. How will your party ensure a solid and broedplaats policy that offers artists security? We are particularly interested in your plans for vulnerable locations such as Trav12, Biotoop and the Suikerunie site.

PvdD

We want to protect creative broedplaatsen and cultural fringes in the battle for our scarce public space. Places such as Trav12, Biotoop and the Suikerunie site are crucial to a thriving Groningen and incredibly valuable. They are places where all the different movements in the city can come together to serve as a place of connection, and where true pioneers are working in the field of sustainable events. We therefore want to give such creative broedplaatsen a permanent and affordable place in the city so that these places are not constantly dependent on short-term contracts. In this way, we offer artists a secure livelihood, in combination with accessible subsidies, among other things.

PvhN

We provide sufficient and affordable workspace for artists and creators. Groningen is currently facing a severe shortage of creative broedplaatsen and studios, while existing locations such as the Biotoop and Travertijnstraat are uncertain or in need of maintenance and sustainability measures. We want these places to be preserved in a sustainable manner and to be included in the plans. Places will remain affordable for start-ups and, where possible, we will encourage systems in which creators themselves contribute to the management of their workspace. We will regularly put this topic on the agenda in the city council.

GLPvdA

Currently, temporariness is the general guideline, based on vacancy rates. But we also advocate certainty, which is why we are in favour of investigating possibilities for permanent broedplaatsen. Part of these broedplaatsen are also small stages for 50 to 100 visitors. We will also ensure that the cultural function of the Suikerterrein is preserved after 2030. In addition to the current pop venues, there is also a strong need for a high-profile nightclub with stage and breeding ground functions. The Biotoop in Haren has been owned by the municipality since 2023. On our initiative, we will work with all stakeholders to preserve the Biotoop as much as possible. It is a perfect example of how unique and valuable these kinds of creative oases can be for society.

Stadspartij

We are strongly in favor of broedplaatsen. They must be affordable and stable. No short-term uncertainty, but clear agreements on rent, duration, and room for development. Movement is allowed, but not as an end in itself. Places such as Biotoop and Suikerzijde are valuable ecosystems that deserve protection.

CDA

Broedplaatsen form a substantial part of the cultural, but also the social sector in Groningen, in workplaces, cross-pollination, collaboration, associations and exhibitions/performances. The CDA sees opportunities for win-win situations here. Incubators partly fulfil municipal art/culture tasks and community strengthening. This recognition also entails a responsibility for the municipality to engage in dialogue about what is needed to preserve these places in times of scarce space and municipal finances under pressure. Trust in broedplaatsen and their own capabilities is central to this. The CDA has advocated for this at the Biotoop. We want to investigate this for other broedplaatsen as well, but realise that these situations are different. However, this is not black and white, and the challenge is to preserve as much as possible while balancing this with, for example, the housing shortage and renovation of buildings. We would like to take up this discussion together with broedplaatsen!

5. Wat is uw standpunt over het huidige ‘doorstroommodel’ in broedplaatsen, mede gezien de recente onderzoekspublicatie Doorstroming in broedplaatsen, een onderzoek?¹ Ziet u dit model als wenselijk voor de ontwikkeling van een duurzaam kunstenaarsklimaat in Groningen?

PvdD

Ook in Groningen is er een tekort aan kunstenaarsplekken. Wij volgen de aanbevelingen uit het Amsterdamse onderzoek ‘doorstroming in broedplaatsen, een onderzoek’, en streven naar een ecosysteem van Groningse broedplaatsen waarin zowel ruimte is voor startende makers als makers die zich langer willen vestigen. Dit hebben we afgelopen jaren ook structureel laten horen in de raad, met succes. Dit vraagt om structurele investeringen en maatwerk doorstroom- en wervingsbeleid vanuit de gemeente.

PvhN

Wij vinden dat dit model geen rekening houdt met de tijd die een kunst- en of cultuurmaker nodig heeft om zich te ontwikkelen wij zien meer in een organisch verloop en tijdelijke onderhuur als een kunstenaar tijdelijk in residentie verblijft bijvoorbeeld.

GLPvdA

Idealiter zou doorstroming organisch gebeuren en zetten we in op een toename van de hoeveelheid ruimte voor makers. Zoals uit het onderzoek blijkt zijn generieke doorstroomregels weinig effectief. Daarnaast zien we ook al veel broedplaatsen waarbij doorstroom zonder ingrijpen van de gemeente goed verloopt. Daarom willen we niet als gemeente regels opleggen aan broedplaatsen over doorstroming maar de gemeenschappen van broedplaatsen dit zelf laten organiseren waar dat nodig is. Zeker vanwege de diversiteit aan ruimtebehoefte, zoals ook in het onderzoek gesteld wordt.

Stadspartij

Doorstroom kan werken als er daadwerkelijk betaalbare vervolgruimte is. Zonder dat leidt het tot verdringing. Duurzaamheid betekent: ruimte voor starters én blijvers.

CDA

Wij hebben dit onderzoek gelezen en met deze nieuwe informatie geconstateerd dat doorstroombeleid niet doelmatig is gebleken. Daarnaast is een voorwaarde voor doorstroom locaties om naartoe te kunnen.

¹ https://openresearch.amsterdam/image/2025/10/30/onderzoek_doorstroming_in_broedplaatsen-396999265.pdf

5. What is your position on the current “flow model” in broedplaatsen, partly in light of the recent research publication Doorstroming in broedplaatsen, een onderzoek (Flow in broedplaatsen, a study)? Do you consider this model desirable for the development of a sustainable artistic climate in Groningen?

PvdD

There is also a shortage of artist spaces in Groningen. We follow the recommendations from the Amsterdam study “Throughflow in broedplaatsen, a study”, and strive for an ecosystem of Groningen broedplaatsen in which there is room for both starting creators and creators who want to settle for longer. We have also made this clear in the council in recent years, with success. This requires structural investments and tailor-made throughflow and recruitment policies from the municipality.

PvdN

We believe that this model does not take into account the time that an artist or cultural creator needs to develop. We favour a more organic process and temporary subletting, for example when an artist is temporarily in residence.

GLPvdA

Ideally, transition would happen organically and we would focus on increasing the amount of space available for creators. As the research shows, generic transition rules are not very effective. In addition, we already see many broedplaatsen where transition is going well without intervention from the municipality. That is why we, as a municipality, do not want to impose rules on broedplaatsen regarding transition, but rather let the broedplaats communities organise this themselves where necessary. This is certainly due to the diversity of space requirements, as stated in the study.

Stadspartij

Transition can work if there is actually affordable follow-up space available. Without that, it leads to displacement. Sustainability means space for both newcomers and those who stay.

CDA

We have read this study and, based on this new information, have concluded that the transfer policy has not proven effective. In addition, a prerequisite for transfer is the availability of locations to transfer to.

6. Veel kunstenaars zijn afhankelijk van projectsubsidies, terwijl organisaties meer vaste middelen krijgen. Ziet u mogelijkheden om de financiële ondersteuning beter in balans te brengen door meer directe (meerjarige) ondersteuning aan kunstenaars zelf? Denk aan directe subsidie aan kunstenaars, of experimenteren met een Basic Income for the Arts (BIA) zoals in Ierland.

PvdD

Subsidies moeten veel vaker rechtstreeks naar (kleine) makers gaan i.p.v. aan grote en dure instellingen en panden. Ook zijn wij voorstander van experimenteren met een basisinkomen voor alle Groningers, inclusief kunstenaars. Adviescommissies voor bijvoorbeeld de selectie van kunstenaars voor gemeentelijke kunstopdrachten of de verdeling van cultuursubsidies hebben een diverse samenstelling met betrekking tot onder andere gender, etniciteit en leeftijd. Hierbij wordt de Code Diversiteit en Inclusie gehanteerd.

PvhN

Subsidieprocessen worden overzichtelijker en voorspelbaar. Kleine initiatieven krijgen minder papierwerk en duidelijke termijnen. Dat maakt kunst en cultuur toegankelijker voor vrijwilligers en bewonersgroepen en ook voor individuele kunstenaars.

Het basisinkomen zou landelijk geregeld moeten worden. Hier is helaas lokaal geen budget voor.

GLPvdA

Wij willen meer flexibiliteit en financiële ruimte voor nieuwe initiatieven en talenten. Een groot deel van de subsidies wordt nu toegekend aan gevestigde instellingen. De Kunstraad moet het recht krijgen om over een relatief groter budget te adviseren zodat nieuwe initiatieven beter gesteund kunnen worden. De subsidies zijn al geherstructureerd, waarbij er naast projectsubsidies ook 1- à 2-jarige subsidies zijn. Dit vinden wij een goede ontwikkeling, omdat subsidies zo toegankelijker worden. En niet alle culturele initiatieven afhankelijk hoeven te zijn van de cultuurnota die een lange looptijd van 4 jaar heeft.

Een andere maatregel is het verlagen van de subsidiedrempels voor nieuw talent: de kleinere projectsubsidies van de Kunstraad worden via snelle en laagdrempelige 'snelloket'-regelingen verleend aan professioneel talent. In de opdrachten aan de Cultuurpijlcr wordt nadrukkelijk de bijdrage aan talentontwikkeling vastgelegd. Er komt meetbare ruimte in de programmering van de podia, en ruimte voor opdrachten aan stedelijk en provinciaal talent.

Stadspartij

We staan open voor experimenten met meerjarige directe ondersteuning van makers, mits transparant en uitvoerbaar. Minder projectencarrousel, meer continuïteit.

CDA

Uitgangspunt is het faciliteren van makers en initiatieven. Het eerlijke verhaal is ook dat meerjarige subsidies impact op het aantal dat uitgegeven kan worden en we zoeken naar een balans op de begroting voor andere taken. Wellicht zijn er ook andere manieren om meer zekerheid en stabiliteit voor kunstenaars te bewerkstelligen. Hier zit ook een landelijke component aan wat het vergroten van de financiële ruimte betreft. Wij willen hier graag over in gesprek om te kijken wat haalbaar is!

6. Many artists depend on project grants, while organisations receive more fixed funding. Do you see opportunities to better balance financial support by providing more direct (multi-year) support to artists themselves? Consider direct subsidies to artists, or experimenting with a Basic Income for the Arts (BIA) as in Ireland.

PvdD

Grants should go directly to (small) creators much more often, rather than to large and expensive institutions and buildings. We are also in favour of experimenting with a basic income for all residents of Groningen, including artists. Advisory committees for, for example, the selection of artists for municipal art commissions or the distribution of cultural subsidies should be diverse in terms of gender, ethnicity and age, among other things. The Diversity and Inclusion Code should be applied in this regard.

PvdN

Subsidy processes will become clearer and more predictable. Small initiatives will have less paperwork and clear deadlines. This will make art and culture more accessible to volunteers and residents' groups, as well as to individual artists.

The basic income should be regulated at national level. Unfortunately, there is no local budget for this.

GLPvdA

We want more flexibility and financial scope for new initiatives and talents. A large proportion of subsidies are currently allocated to established institutions. The Arts Council should be given the right to advise on a relatively larger budget so that new initiatives can be better supported. The subsidies have already been restructured, with 1- to 2-year subsidies being added to project subsidies. We consider this a positive development, as it makes subsidies more accessible. Not all cultural initiatives need to be dependent on the culture policy document, which has a long term of four years.

Another measure is to lower the subsidy thresholds for new talent: the Arts Council's smaller project subsidies are granted to professional talent through fast and accessible "fast-track" schemes. The assignments given to the Cultural Pillars explicitly stipulate the contribution to talent development. There will be measurable scope in the programming of the venues and scope for assignments to urban and provincial talent.

Stadspartij

We are open to experiments with multi-year direct support for creators, provided they are transparent and feasible. Less project carousel, more continuity.

CDA

The starting point is to facilitate creators and initiatives. The honest story is also that multi-year subsidies have an impact on the amount that can be spent, and we are looking for a balance in the budget for other tasks. Perhaps there are other ways to achieve greater security and stability for artists. There is also a national component to this in terms of increasing financial scope. We would like to discuss this to see what is feasible!

7. Hoe staat uw partij tegenover het automatisch indexeren van subsidies, zoals in andere gemeenten al gebeurt? En hoe zorgt u ervoor dat culturele organisaties met minder dan €100.000 meerjaren-subsidie een gezonde algemene reserve kunnen opbouwen, wat nu niet mogelijk is?

PvdD

Het niet indexeren van subsidies is een verkapte vorm van bezuinigen op kunst en cultuur. Automatisch indexeren zou wat Partij voor de Dieren betreft de standaard moeten zijn, zodat makers en culturele instellingen structureel zekerheid krijgen.

Het huidige systeem waarin het voor culturele organisaties niet mogelijk is om een echt gezonde algemene reserve op te bouwen maakt hen structureel kwetsbaar voor tegenvallende inkomsten, stijgende kosten en wegvallende subsidies. Een grotere buffer moet dus mogelijk worden binnen de subsidievoorwaarden. Wel is het belangrijk dat het opbouwen van deze buffer niet ten koste gaat van een eerlijke beloning voor makers.

PvhN

We zijn als Partij voor het Noorden voor het standaard indexeren. We willen pleiten voor een hogere vrije reserve.

GLPvdA

Door de vertraging die nu in de indexaties zit is het risico voor instellingen en makers, zeker in tijden van hoge inflatie, groter en zullen zij zelf in eerste instantie de hogere lasten moeten dragen. Daarnaast is de wijze waarop dit georganiseerd is voor instellingen en makers niet altijd even transparant en geeft de wijze waarop de indexatie aangevraagd moet worden extra administratieve druk en onzekerheid. Wij zijn daarom de afgelopen periode veel bezig geweest met de huidige subsidiesystematiek en hebben hier ook meerdere moties over ingediend. Naar aanleiding hiervan wordt de komende tijd een onderzoek gedaan naar het eventueel aanpassen van de wijze van indexeren, waaronder ook het automatisch indexeren van de subsidies. Ook passen wij al maatwerk toe voor instellingen om een reserve te kunnen opbouwen.

Stadspartij

Structurele subsidies moeten worden geïndexeerd. Kleine organisaties moeten ruimte krijgen om een gezonde reserve op te bouwen. Anders blijven ze kwetsbaar en afhankelijk.

CDA

Sommige subsidies, bijvoorbeeld voor culturele verenigingen, zijn lang niet geïndexeerd. Ook hier wil het CDA kijken wat nodig en haalbaar is, maar zeker met het 'ravijnjaar' voor gemeentefinanciën in het vooruitzicht lijkt ons een automatische indexatie op het moment niet verstandig.

Het opbouwen van reserves voor kleinere culturele organisaties kan op meerdere manieren, afhankelijk van de situatie. In sommige gevallen gaat dit om stijgende huisvestings- en energiekosten, en in sommige gevallen kunnen we met meer onderlinge samenwerking tussen instellingen ook een hoop bereiken. Maatwerk is dus nodig.

7. What is your party's position on the automatic indexation of subsidies, as is already the case in other municipalities? And how will you ensure that cultural organisations with less than €100,000 in multi-year subsidies can build up a healthy general reserve, which is currently not possible?

PvdD

Not indexing subsidies is a disguised form of cutting back on art and culture. As far as the Party for the Animals is concerned, automatic indexation should be the standard, so that creators and cultural institutions have structural security.

The current system, in which it is not possible for cultural organisations to build up a truly healthy general reserve, makes them structurally vulnerable to disappointing income, rising costs and loss of subsidies. A larger buffer must therefore be made possible within the subsidy conditions. However, it is important that building up this buffer does not come at the expense of fair remuneration for creators.

PvdN

As the Party for the North, we are in favour of standard indexation. We would like to advocate for a higher free reserve.

GLPvdA

Due to the current delay in indexation, the risk for institutions and creators is greater, especially in times of high inflation, and they will initially have to bear the higher costs themselves. In addition, the way in which this is organised for institutions and creators is not always transparent, and the way in which indexation must be requested creates additional administrative pressure and uncertainty. We have therefore spent a lot of time recently looking at the current subsidy system and have also submitted several motions on this subject. As a result, an investigation will be carried out in the near future into the possible adjustment of the indexation method, including the automatic indexation of subsidies. We are also already applying customised solutions for institutions to enable them to build up reserves.

Stadspartij

Structural subsidies must be indexed. Small organizations must be given room to build up healthy reserves. Otherwise, they will remain vulnerable and dependent.

CDA

Some subsidies, for example for cultural associations, have not been indexed for a long time. Here too, the CDA wants to look at what is necessary and feasible, but certainly with the "ravine year" for municipal finances ahead, automatic indexation does not seem wise at the moment.

There are several ways to build up reserves for smaller cultural organisations, depending on the situation. In some cases, this involves rising accommodation and energy costs, and in other cases, we can also achieve a great deal through greater cooperation between institutions. A tailored approach is therefore necessary.

8. Fair Practice is belangrijk, maar niet overal de standaard. Hoe gaat u als gemeente controleren en stimuleren dat gesubsidieerde instellingen kunstenaars en makers eerlijk betalen?

PvdD

Makers moeten kunnen rekenen op structurele bestaanszekerheid en verdienen het om eerlijk te worden beloond voor hun werk. Fair Practice moet daarom een harde voorwaarde worden voor gemeentelijke subsidies. Het is onacceptabel als gemeentelijk geld (indirect) bijdraagt aan onderbetaling of uitbuiting. Hier moet uiteraard ook actief op worden gehandhaafd door de gemeente.

PvdN

Controleren door de gemeente zou te veel bureaucratie kunnen opleveren. Maar we vinden wel dat er meer voorlichting gegeven kan worden ook vanuit de gemeente. De gemeente zou een deel van de opdracht kunnen betalen om zo te zorgen voor Fair Practice.

GLPvdA

Achter de rijkdom van onze kunst en cultuur schuilt helaas te vaak de armoede van de makers. Gelukkig is de Fair Practice Code inmiddels een verplichting bij het toekennen van meerjarige subsidies. Als GroenLinks-PvdA willen we dat het ook de normale gang van zaken wordt bij kunstenaars die geen beroep doen op de cultuurnota. Daarnaast zijn we voorstander van Code Diversiteit & Inclusie en Code Governance Cultuur. Ook als gemeente willen we hier vol op inzetten en een voorbeeld zijn hierin voor het gehele culturele veld.

Stadspartij

Wie gemeentelijke subsidie ontvangt, moet aantoonbaar eerlijk betalen. Dat controleren we proportioneel: geen papieren werkelijkheid, maar steekproefsgewijs en op basis van vertrouwen én verantwoordelijkheid.

CDA

Gesubsidieerde instellingen moeten verantwoording afleggen over hoe deze is besteed. Dit lijkt ons de goede plek om te kijken of voorwaarden over fair practice worden nageleefd.

8. Fair Practice is important, but it is not the standard everywhere. How will you, as a local authority, monitor and encourage subsidised institutions to pay artists and creators fairly?

PvdD

Creators must be able to count on structural security and deserve to be fairly rewarded for their work. Fair Practice must therefore become a strict condition for municipal subsidies. It is unacceptable for municipal money to contribute (indirectly) to underpayment or exploitation. This must, of course, also be actively enforced by the municipality.

PvhN

Monitoring by the local authority could lead to excessive bureaucracy. However, we do believe that more information could be provided, including by the local authority. The local authority could pay part of the commission to ensure Fair Practice.

GLPvdA

Unfortunately, the wealth of our art and culture is too often accompanied by the poverty of its creators. Fortunately, the Fair Practice Code is now a requirement for the awarding of multi-year subsidies. As GroenLinks-PvdA, we want this to become standard practice for artists who do not apply for funding under the culture policy document. We also support the Diversity & Inclusion Code and the Culture Governance Code. As a municipality, we want to fully commit to this and set an example for the entire cultural sector.

Stadspartij

Anyone receiving municipal subsidies must demonstrate that they pay fairly. We check this proportionally: not on the basis of paperwork, but through random checks and on the basis of trust and responsibility.

CDA

Subsidised institutions must account for how these funds are spent. We believe this is the appropriate place to assess whether conditions regarding fair practice are being complied with.

9. Internationale studenten en kunstenaars zijn van vitaal belang voor onze stad, maar lopen vast in ingewikkelde visumprocedures. Wat gaat uw partij doen om deze groep beter te ondersteunen en informeren?

PvdD

Groningen heeft een lange historie als internationale studentenstad. Zo hielpen Internationals in 1672 mee in het verdedigen van de stad tegen de invasie van de bisschop van Münster. Binnen Groningen als internationale cultuurstad zijn internationals een grote culturele en sociale verrijking. Vanaf dag 1 moeten ze daarom ondersteund worden door de gemeente. Deze ondersteuning zit in de eerste plaats in het helpen bij het vinden van werkruimte en huisvesting, waarin onze voorkeur uitgaat naar plekken waarin zowel Nederlanders als Internationals met elkaar kunnen mixen. Daarnaast moet de gemeente actief faciliteren via laagdrempelige informatiepunten.

PvdN

Door meer en beter informatie op de website van de gemeente en bij de opleiding aan te bieden.

GLPvdA

Wij willen dat de gemeente het international welcome centre north (IWCN) blijft ondersteunen. Dit centrum helpt mensen met visa, werkvergunningen etc. Zij werken ook nauw samen met de cultuur- en kennisinstellingen en kunnen contact opnemen met bijvoorbeeld de ambassades.

Stadspartij

De gemeente kan betere informatievoorziening en één loket organiseren. We lossen landelijke visumregels niet lokaal op, maar kunnen wel begeleiding en duidelijke communicatie bieden.

CDA

Dit is ontzettend vervelend voor deze studenten en kunstenaars. De gemeente gaat niet over visumprocedures en wij hebben hier als lokale afdeling ook geen voorstellen voor. Het CDA heeft beiden lokaal en landelijk wel als speerpunt om procedures en overheidscommunicatie begrijpelijk te maken.

9. International students and artists are vital to our city, but they get bogged down in complicated visa procedures. What will your party do to better support and inform this group?

PvdD

Groningen has a long history as an international student city. In 1672, for example, internationals helped defend the city against the invasion of the Bishop of Münster. Within Groningen as an international city of culture, internationals are a great cultural and social enrichment. From day one, they must therefore be supported by the municipality. This support primarily involves helping them find workspace and housing, with our preference for places where both Dutch and internationals can mix. In addition, the municipality must actively facilitate this through accessible information points.

PvhN

By providing more and better information on the council's website and at educational institutions.

GLPvdA

We want the council to continue to support the International Welcome Centre North (IWCN). This centre helps people with visas, work permits, etc. They also work closely with cultural and knowledge institutions and can contact embassies, for example.

Stadspartij

The municipality can organize better information provision and a single point of contact. We cannot solve national visa rules locally, but we can offer guidance and clear communication.

CDA

This is extremely unfortunate for these students and artists. The municipality is not responsible for visa procedures, and we as a local branch do not have any proposals in this regard. However, both locally and nationally, the CDA has made it a priority to make procedures and government communications more understandable.

10. Bent u voorstander van het wettelijk verankeren van cultuurbeleid, zodat het geen sluitpost is maar een kerntaak van de gemeente wordt, en niet alleen een taak van het Rijk?

PvdD

Ja, zeker. Het is daarom ook zo teleurstellend dat de nieuwe landelijke coalitie niet extra gaat investeren in cultuur, maar wel bezuinigt op de gemeenten. Dat betekent in de praktijk, door dit gebrek aan wettelijke verankering, vaak bezuinigen voor cultuur, omdat cultuur wordt gezien als sluitpost.

PvdN

De Partij vóór het Noorden kiest voor cultuur als basisvoorziening en ziet dit ook aan uitdaging om dat voor elkaar te krijgen.

GLPvdA

Ja, wij zetten ons landelijk ook sterk in voor cultuurbeleid en willen dat gemeenten hier meer financiële slagkracht krijgen. In Groningen investeren wij al decennialang veel in kunst en cultuur en is dit zeker geen sluitpost, maar helaas zijn de verschillen in het land erg groot. De ervaring leert wel dat iets op papier een kerntaak van de gemeente maken en dan voor geld afhankelijk zijn van rijksgeld (wat dan niet komt) erg slecht werkt.

Stadspartij

Cultuur is een kerntaak van de gemeente. Het mag geen sluitpost zijn. Wettelijke verankering kan helpen, maar belangrijker is politieke wil en structurele prioriteit.

CDA

Uitgangspunt is dat de waarde van cultuurbeleid groot is, juist in deze gepolariseerde tijden, en geen sluitpost zou moeten zijn.

Gespreide verantwoordelijkheid is een kernpunt van het CDA: beleid moet worden uitgevoerd op het overheidsniveau waar dit het beste geregeld kan worden. Verschillende facetten van het cultuurbeleid zijn daardoor verspreid over landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. De beste verdeling van deze taken kan door de tijd heen veranderen en een wettelijke verankering geeft niet voldoende flexibiliteit.

10. Are you in favor of enshrining cultural policy in law, so that it is not an afterthought but becomes a core task of the municipality, and not just a task of the national government?

PvdD

Yes, definitely. That is why it is so disappointing that the new national coalition is not investing extra in culture, but is instead cutting back on municipalities. In practice, this lack of legal enshrinement often means cuts to culture, because culture is seen as an afterthought.

PvdN

The Party for the North chooses culture as a basic provision and also sees this as a challenge to achieve.

GLPvdA

Yes, we are also strongly committed to cultural policy at the national level and want municipalities to have more financial clout in this area. In Groningen, we have been investing heavily in art and culture for decades, and this is certainly not an afterthought, but unfortunately, the differences across the country are very large. Experience has shown that making something a core task of the municipality on paper and then being dependent on government funding (which then does not materialize) works very poorly.

Stadspartij

Culture is a core task of the municipality. It should not be an afterthought. Legal anchoring can help, but more important is political will and structural priority.

CDA

The starting point is that cultural policy is of great value, especially in these polarised times, and should not be an afterthought.

Shared responsibility is a key principle of the CDA: policy should be implemented at the level of government where it can be best organised. Various aspects of cultural policy are therefore spread across national, provincial and municipal levels. The best distribution of these tasks may change over time, and enshrining them in law does not provide sufficient flexibility.

11. Voortbouwend op het werk van Werkgroep Toegankelijk Groningen: wat doet uw partij om kunstlocaties te stimuleren fysiek toegankelijker te worden voor mensen met een beperking? En hoe kan de gemeente experimenten ondersteunen met kunst die ook voor blinde, slechthorende of prikkelgevoelige bezoekers te beleven is?

PvdD

Kunst moet voor iedereen toegankelijk zijn. In de subsidievoorwaarden moeten hierover eisen worden gesteld, en de gemeente moet de ontwikkeling van kunst die ook voor blinde, slechthorende of prikkelgevoelige bezoekers te beleven is actief ondersteunen. Dat hebben we afgelopen jaren ook in ieder debat over cultuur benoemd. Bovendien hebben we een motie aangenomen gekregen om evenementen toegankelijk te maken voor iedereen. Theaters, bibliotheken en cultuurcentra worden daarnaast ook toegankelijk voor mensen met een beperking, en musea moeten minstens één dag in de week gratis toegankelijk zijn voor inwoners van de gemeente.

PvhN

We zijn als Partij voor het Noorden voor toegankelijkheid. We vinden dat het voor kunstlocaties gemakkelijker moet worden om maatregelen te nemen die de toegankelijkheid bevorderen en subsidies daarvoor aan te vragen. Daarnaast vinden we dat de werkgroep toegankelijk Groningen altijd betrokken moet worden bij culturele activiteiten.

GLPvdA

De toegankelijkheid van kunst is voor ons erg belangrijk. Dit geldt niet alleen voor decentralisatie rondom de stad, maar ook voor mensen met een beperking of zij die laaggeletterd zijn. Zo moedigen we instellingen aan om ook alternatieve manieren van kunstbeleving aan te bieden en ondersteunen we, waar mogelijk, kunstenaars met een beperking. Het borgen van toegankelijkheid kan ook een voorwaarde zijn voor subsidie. Zo dragen wij zelf bij aan een inclusievere culturele omgeving, waar iedereen volop kan genieten van kunst en cultuur. Aanbod moet immer divers zijn, zodat iedere Groninger zich gerepresenteerd voelt.

De gemeente investeert ook flink in het toegankelijk maken van cultuurgebouwen. Denk aan het nieuwe Bij Vrijdag of MadA dat een oud monument is en nu ook toegankelijker wordt gemaakt.

Stadspartij

We stimuleren fysieke toegankelijkheid via subsidievoorwaarden en ondersteunen experimenten die kunst beleefbaar maken voor mensen met een beperking. Inclusiviteit moet standaard zijn, geen bijzaak.

CDA

Toegankelijkheid is een voorwaarde om iedereen in de samenleving mee te laten doen. De Europese Toegankelijkheidsrichtlijn is opgenomen in de Nederlandse wet en dient nageleefd te worden. Hier zijn handhavingsorganen voor.

Wij vinden het een heel sympathiek idee om te experimenteren met toegankelijke kunst! De gemeente kan wellicht helpen om ervaringsdeskundigen, organisaties en kunstenaars in contact te brengen.

11. Building on the work of the Accessible Groningen Working Group: what is your party doing to encourage art venues to become more physically accessible to people with disabilities? And how can the municipality support experiments with art that can also be experienced by blind, hearing-impaired, or sensory-sensitive visitors?

PvdD

Art should be accessible to everyone. Requirements for this should be included in the subsidy conditions, and the municipality should actively support the development of art that can also be experienced by blind, deaf, or sensory-sensitive visitors. We have also mentioned this in every debate on culture in recent years. In addition, we have passed a motion to make events accessible to everyone. Theaters, libraries, and cultural centers will also be made accessible to people with disabilities, and museums must be accessible free of charge to residents of the municipality at least one day a week.

PvdN

As the Party for the North, we are in favor of accessibility. We believe that it should be easier for art venues to take measures that promote accessibility and to apply for subsidies for this. In addition, we believe that the Accessible Groningen working group should always be involved in cultural activities.

GLPvdA

The accessibility of art is very important to us. This applies not only to decentralization around the city, but also to people with disabilities or those with low literacy skills. We encourage institutions to offer alternative ways of experiencing art and, where possible, we support artists with disabilities. Ensuring accessibility can also be a condition for receiving subsidies. In this way, we ourselves contribute to a more inclusive cultural environment, where everyone can fully enjoy art and culture. The offering must always be diverse, so that every resident of Groningen feels represented.

The municipality is also investing heavily in making cultural buildings accessible. Examples include the new Bij Vrijdag and MadA, which is an old monument that is now also being made more accessible.

Stadspartij

We encourage physical accessibility through subsidy conditions and support experiments that make art accessible to people with disabilities. Inclusivity should be standard, not an afterthought.

CDA

Accessibility is a prerequisite for everyone in society to participate. The European Accessibility Directive has been incorporated into Dutch law and must be complied with. There are enforcement bodies for this.

We think it is a very appealing idea to experiment with accessible art! The municipality may be able to help bring together experts, organisations and artists.

12. Kunst wordt soms gebruikt om problematische relaties te verbloemen (artwashing), zoals de band tussen het Groninger Museum en gaswinning.¹ Wat gaat uw partij doen om culturele instellingen te ontmoedigen sponsorgeld aan te nemen van partijen die schadelijk zijn voor stad of milieu?

PvdD

Alles wijst erop dat we de opwarming van 1,5 graad al gepasseerd zijn. We kunnen het tij keren als we nu andere keuzes maken om de klimaatcrisis en de natuurrisis te bestrijden. We verbreken de banden met fossiele bedrijven en werken aan een verbod op fossiele reclame. Kunst is een instrument voor systeemverandering, en mag dus niet misbruikt worden als doofpot voor fossiele bedrijven.

Via subsidievoorwaarden moet de gemeente transparantie over sponsoring waarborgen, en waar het juridisch kan een verbod op fossiele samenwerking opnemen. Indien de gemeente (mede) eigenaar is is dit makkelijker te realiseren. Zo krijgen culturele instellingen een ethisch sponsorbeleid en zorgen we ervoor dat makers onafhankelijk zijn en kunst de ruimte krijgt om kritisch en vernieuwend te zijn.

PvdN

Wij vinden dat je dat doet door voorlichting en zelf het goede voorbeeld te geven. Als gemeente substantieel een kunst of culturele instelling subsidieert zou de gemeente invloed moeten kunnen uitoefenen op het sponsorbeleid.

GLPvdA

Instellingen zijn altijd voor een deel verantwoordelijk voor het genereren van eigen inkomsten. Om kunst en cultuur toegankelijk te houden is sponsoring daar ook een belangrijk onderdeel van. Helaas kan de gemeente hier maar beperkt op sturen, maar waar mogelijk kijken wij met instellingen naar manieren om dit te doen zonder partijen die schadelijk zijn voor stad of milieu.

Stadspartij

Instellingen moeten transparant zijn over sponsoring. De gemeente kan ethische richtlijnen opstellen. Publiek geld vraagt publieke verantwoordelijkheid.

CDA

Het CDA staat niet achter artwashing en vinden het een morele verantwoordelijkheid van instellingen om hier niet aan mee te doen. Normeren is hierin belangrijk, zeker als het om instellingen gaat die subsidie ontvangen. Dit doen wij het liefste in dialoog, omdat een overheid terughoudend moet zijn om morele keuzes af te dwingen, tenzij deze de rechten van anderen of de rechtstaat bedreigen.

12. Art is sometimes used to gloss over problematic relationships (art-washing), such as the link between the Groninger Museum and gas extraction. What will your party do to discourage cultural institutions from accepting sponsorship money from parties that are harmful to the city or the environment?

PvdD

Everything indicates that we have already exceeded the 1.5-degree warming threshold. We can turn the tide if we make different choices now to combat the climate crisis and the nature crisis. We are severing ties with fossil fuel companies and working to ban fossil fuel advertising. Art is an instrument for systemic change and should not be misused as a cover-up for fossil fuel companies.

Through subsidy conditions, the municipality must guarantee transparency about sponsorship and, where legally possible, include a ban on fossil fuel cooperation. If the municipality is (co-)owner, this is easier to achieve. In this way, cultural institutions will have an ethical sponsorship policy and we will ensure that creators are independent and that art has the space to be critical and innovative.

PvdN

We believe that this can be achieved through education and by setting a good example. If a municipality substantially subsidizes an art or cultural institution, it should be able to influence its sponsorship policy.

GLPvdA

Institutions are always partly responsible for generating their own income. Sponsorship is also an important part of keeping art and culture accessible. Unfortunately, the municipality has limited control over this, but where possible we work with institutions to find ways to do this without parties that are harmful to the city or the environment.

Stadspartij

Institutions must be transparent about sponsors. The municipality can draw up ethical guidelines. Public money requires public accountability.

CDA

The CDA does not support artwashing and believes that institutions have a moral responsibility not to participate in it. Setting standards is important in this regard, especially when it comes to institutions that receive subsidies. We prefer to do this through dialogue, because the government should be reluctant to enforce moral choices unless they threaten the rights of others or the rule of law.

13. De focus op grote publiekstrek-
kers in het Gronin-
ger Museum heeft
niet tot de verwach-
te inkomsten ge-
leid. Met de komst
van een nieuwe di-
recteur is er ruimte
voor koerswijziging.
Hoe ondersteunt u
de verschuiving van
‘blockbusters’ naar
meer ruimte voor
actuele, experimen-
tele en politiek rele-
vante kunst? En hoe
kijkt u naar de rol van
de culturele under-
ground/onderstroom
hierin?

PvdD

Ja, zeker. Een koerswijziging bij het Groninger Museum is een kans om de focus te verleggen en daarmee opnieuw aandacht van het publiek te winnen. Het Groninger Museum moet niet beoordeeld worden op bezoekersaantallen en winst, maar op de maatschappelijke impact. Hierdoor komt er ook meer ruimte vrij voor de culturele onderstroom en experimentele kunst, zoals het ook mooi bij het experimen-tele gebouw past.

PvhN

De gemeente zit niet op de stoel van de artistieke beoor-
delaar, daar is de o.a. de kunstraad voor en de artistieke
leiders van kunst en cultuurinstellingen. We willen dat het
voor kleine kunst- en cultuurinstellingen en gezelschappen
het makkelijker wordt om gemeentelijke subsidies aan te
vragen. Hier ligt een rol voor de culturele underground/on-
derstroom.

GLPvdA

De inhoudelijke programmering is natuurlijk aan de cultuur-
sector zelf, daar gaat de politiek gelukkig niet over. Wij zijn
wel van mening dat het ook belangrijk is dat het Groninger
Museum aandacht heeft voor lokaal gemaakte kunst. In
z'n algemeenheid moeten instellingen zoals het Groninger
Museum natuurlijk wel voldoen aan bepaalde subsidie-
voorwaarden, zoals dat de financiën in orde moeten zijn.

Stadspartij

Publiekstrekkingen mogen, maar niet als enige strategie. Er
moet ruimte zijn voor actuele, experimentele en lokale ma-
kers. De onderstroom is geen bijzaak maar voedingsbodem
van vernieuwing.

CDA

Het CDA vindt niet dat de gemeente de inhoudelijke koers
of invulling van culturele instellingen moet bepalen. Wij wil-
len wel graag samenwerking faciliteren binnen het culturele
veld.

13. The focus on major crowd pullers at the Groninger Museum has not generated the expected revenue. With the arrival of a new director, there is scope for a change of course. How do you support the shift from blockbusters to more space for contemporary, experimental, and politically relevant art? And how do you view the role of the cultural underground/undercurrent in this?

PvdD

Yes, definitely. A change of course at the Groninger Museum is an opportunity to shift the focus and thereby regain public attention. The Groninger Museum should not be judged on visitor numbers and profits, but on its social impact. This also frees up more space for the cultural undercurrent and experimental art, which fits in nicely with the experimental building.

PvdN

The municipality is not in the position of artistic judge; that is the role of the arts council and the artistic leaders of art and cultural institutions, among others. We want to make it easier for small art and cultural institutions and companies to apply for municipal subsidies. This is where the cultural underground/undercurrent has a role to play.

GLPvdA

The content of the programming is, of course, up to the cultural sector itself; fortunately, politics has no say in that. We do believe, however, that it is also important for the Groninger Museum to pay attention to locally produced art. In general, institutions such as the Groninger Museum must, of course, meet certain subsidy conditions, such as having their finances in order.

Stadspartij

Attractions are acceptable, but not as the sole strategy. There must be room for contemporary, experimental, and local creators. The undercurrent is not a side issue but a breeding ground for innovation.

CDA

The CDA does not believe that the municipality should determine the substantive course or content of cultural institutions. We do, however, want to facilitate cooperation within the cultural field.

14. In de kunsten-sector groeit de zorg over censuur en het belemmeren van protest, terwijl dit essentiële elementen zijn van een levendige democratie. Hoe borgt uw partij de vrijheid van meningsuiting en het recht op protest voor kunstenaars in Groningen?

PvdD

Kunstenaars moeten de vrijheid hebben om ongemakkelijke waarheden te tonen en de samenleving een spiegel voor te houden zonder angst voor sancties of censuur vanuit de overheid. Kunst moet machtsstructuren kunnen bekritiseren en de status quo uitdagen. Politici moeten niet op de stoel van de maker zitten. Onafhankelijke financiering is hiervoor cruciaal.

Creativiteit en vrijheid zijn kernwaarden van een open samenleving, en kunst en cultuur vormen een onmisbare basis voor een leven in vrijheid. In tijden van ongekende ongelijkheid, een genocide en toenemend extreem rechts is deze verzetsfunctie van kunst misschien wel belangrijker dan ooit. Als Partij voor de Dieren staan we pal achter de vrijheid van meningsuiting en het recht op protest voor kunstenaars.

PvhN

De vrijheid van meningsuiting is voor de Partij voor het Noorden een groot goed. Het recht om te demonstreren (demonstratierecht) geeft heel veel ruimte zelfs als het schuurt met algemeen maatschappelijke opvattingen. Hier ligt ook een taak voor het onderwijs en niet zo zeer voor de gemeente.

GLPvdA

De politiek, dus ook de gemeente, gaat niet over de inhoud en invulling van kunst. Dat is aan makers, en alleen aan makers. GroenLinks-PvdA staat ervoor dat dit zo blijft! Makers en kunstenaars hebben een belangrijke rol in het maatschappelijke debat. Juist met kunst en cultuur kan je een kritische blik werpen op de maatschappij en de ontwikkelingen. Dit zwengelt terecht debat en gesprek aan, en dat is juist één van de rollen van kunst en cultuur. Dit moeten we dan ook niet beperken, maar juist borgen. Uiteraard is dit verankerd in de grondwet, maar aanvullend heeft Groningen zich onlangs aangesloten bij het Manifest Demonstratierecht van Amnesty International op initiatief van GroenLinks-PvdA. Demonstratierecht en protest is voor iedereen. Wij bemoeien ons niet met de inhoud van het protest, maar beschermen wel het recht om te protesteren.

Ook bij het toekennen van subsidies en andere gelden moeten we dit laten aan de expertise in de Kunstraad. Los van de inhoud maken zij een weloverwogen en faire verdeling op basis van vooraf vastgestelde criteria en kijken naar artistieke kwaliteit.

Stadspartij

Kunst mag confronteren. De gemeente beschermt de vrijheid van expressie binnen de grenzen van de wet. Protest en debat horen bij een gezonde democratie.

CDA

Deze zorg moeten we serieus nemen, vrijheid van meningsuiting is een enorm groot goed. Tegelijkertijd is openbare veiligheid de enige afweging die op lokaal niveau wordt gemaakt over het toestaan van demonstraties en protestacties. Wanneer men het niet met deze afweging eens is, beslist de rechter.

14. In the arts sector, there is growing concern about censorship and the suppression of protest, even though these are essential elements of a vibrant democracy. How does your party safeguard freedom of expression and the right to protest for artists in Groningen?

PvdD

Artists must have the freedom to show uncomfortable truths and hold up a mirror to society without fear of sanctions or censorship from the government. Art must be able to criticize power structures and challenge the status quo. Politicians should not take the place of the creator. Independent funding is crucial for this.

Creativity and freedom are core values of an open society, and art and culture form an indispensable basis for a life in freedom. In times of unprecedented inequality, genocide, and a rise in the extreme right, this function of art as a form of resistance is perhaps more important than ever. As the Party for the Animals, we strongly support freedom of expression and the right to protest for artists.

PvhN

Freedom of expression is a great good for the Party for the North. The right to demonstrate (demonstration rights) allows for a great deal of leeway, even when it rubs against general social views. This is also a task for education and not so much for the municipality.

GLPvdA

Politics, including municipal politics, is not concerned with the content and interpretation of art. That is up to the creators, and only the creators. GroenLinks-PvdA is committed to ensuring that this remains the case! Creators and artists play an important role in social debate. Art and culture enable us to take a critical look at society and developments. This rightly stimulates debate and discussion, which is precisely one of the roles of art and culture. We should therefore not restrict this, but rather safeguard it.

This is, of course, enshrined in the constitution, but in addition, Groningen recently joined Amnesty International's Right to Demonstrate Manifesto on the initiative of GroenLinks-PvdA. The right to demonstrate and protest is for everyone. We do not interfere with the content of the protest, but we do protect the right to protest.

When awarding subsidies and other funds, we must also leave this to the expertise of the Arts Council. Regardless of the content, they make a well-considered and fair distribution based on predetermined criteria and look at artistic quality.

Stadspartij

Art is allowed to provoke. The municipality protects freedom of expression within the limits of the law. Protest and debate are part of a healthy democracy.

CDA

We must take this concern seriously; freedom of expression is an enormous asset. At the same time, public safety is the only consideration that is made at the local level when deciding whether to allow demonstrations and protests. If people disagree with this consideration, the court will decide.

15. We geloven in kunstonderwijs voor iedereen. Welke concrete stappen wil uw partij nemen om creatieve en politieke expressie een vaste plek te geven in het lesprogramma van Groningse scholen en in naschoolse activiteiten?

PvdD

Goed, inclusief en toegankelijk onderwijs vormt samen met kunst en cultuur het fundament van een vrije, democratische samenleving. Het is belangrijk dat ieder kind de kans krijgt om zich te mengen in kunst en cultuur. Via de Verlengde Schooldag kunnen kinderen laagdrempelig in contact komen met kunst en cultuur. Dit moet de gemeente blijven ondersteunen en stimuleren.

PvdN

We vinden het belangrijk dat dat het stadhuis altijd open staat voor schoolbezoeken en studenten en er worden regelmatig door ProDemos* samen met gemeenteraadsliden met ondersteuning van de Griffie op het stadhuis en op de opleiding zelf lessen verzorgd. De gemeente moet geen invloed hebben op de inhoud van het lesprogramma van de scholen anders dan voorlichting. Verder vinden we het belangrijk dat de gemeente voorschoolse en naschoolse activiteiten blijft aanbieden en kunst en cultuur is daar een belangrijk onderdeel van. We zorgen dat voor- en naschoolse educatie de kinderen bereikt die het hardst nodig hebben.

*ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat', een stichting die burgers informeert over de werking van de democratische rechtsstaat en hen stimuleert om hierin een actieve rol te spelen.

GLPvdA

We zorgen dat kinderen in hun onderwijsomgeving zo snel mogelijk met kunst en cultuur in aanraking komen. We blijven investeren in binnenschools aanbod, zoals het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), en willen leerkrachten stimuleren deel te nemen aan het programma. We gaan inzetten op kunstvakleerkrachten op elke basisschool en middelbare school.

Ook willen we de verbinding tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie verbeteren. Zo kunnen kinderen en jongeren in alle wijken meedoen aan cultuur. Dat betekent dat ook het aanbod van kunst- en cultuureducatie tijdens schoolvakanties wordt uitgebreid, gericht op jongeren die thuisblijven. Meer aandacht voor kunst en cultuur wordt gevestigd in de verlengde schooldag en naschoolse programma's.

Daarnaast willen we de cultuureducatie in het mbo uitbreiden, door een mbo-cultuurcoach aan te stellen die het gebruik van de Cultuurkaart en meer samenwerking met kunstenaars en culturele instellingen kan bevorderen.

Stadspartij

Wij willen dat ieder kind in Groningen structureel in aanraking komt met kunst en cultuur, via scholen én naschoolse programma's. Samenwerking tussen makers en onderwijsinstellingen moet actief worden gefaciliteerd.

CDA

Lokaal gaan wij niet over de invulling van het onderwijscurriculum. Het CDA is wel een voorstander van lokale samenwerking tussen onderwijs en het culturele veld. Als vanuit de gemeente die samenwerking gefaciliteerd kan worden, willen we daar graag over in gesprek!

15. We believe in arts education for everyone. What concrete steps does your party intend to take to ensure that creative and political expression are given a permanent place in the curriculum of Groningen schools and in after-school activities?

PvdD

Good, inclusive, and accessible education, together with art and culture, forms the foundation of a free, democratic society. It is important that every child has the opportunity to engage with art and culture. Through the Extended School Day program, children can easily come into contact with art and culture. The municipality must continue to support and encourage this.

PvhN

We believe it is important that the city hall is always open to school visits and students, and ProDemos* regularly organizes lessons at the city hall and at the educational institution itself, together with city council members and with the support of the City Clerk's Office. The municipality should not influence the content of the schools' curriculum other than by providing information. We also believe it is important that the municipality continues to offer pre-school and after-school activities, of which art and culture are an important part. We ensure that pre-school and after-school education reaches the children who need it most.

*ProDemos is the 'House for Democracy and the Rule of Law', a foundation that informs citizens about the functioning of the democratic constitutional state and encourages them to play an active role in it.

GLPvdA

We ensure that children are exposed to art and culture in their educational environment as early as possible. We continue to invest in in-school programs, such as the Quality Cultural Education (CMK) program, and want to encourage teachers to participate in the program. We are committed to having art teachers in every primary and secondary school.

We also want to improve the connection between in-school and out-of-school cultural education. This will enable children and young people in all neighborhoods to participate in culture. This means that the range of arts and cultural education on offer during school vacations will also be expanded, targeting young people who stay at home. More attention will be paid to art and culture in extended school days and after-school programs.

In addition, we want to expand cultural education in vocational education by appointing a vocational education culture coach who can promote the use of the Culture Card and greater collaboration with artists and cultural institutions.

Stadspartij

We want every child in Groningen to have regular exposure to art and culture, through schools and after-school programs. Collaboration between creators and educational institutions must be actively facilitated.

CDA

We do not decide on the content of the educational curriculum at the local level. However, the CDA is in favour of local cooperation between education and the cultural sector. If the local authority can facilitate such cooperation, we would be happy to discuss this!

